

Разширеният План Орешарски

ДЪРЖАВНОСТ, РАЗВИТИЕ, СПРАВЕДЛИВОСТ

Национални приоритети на програмното правителство

България изживява труден период в своето развитие. В резултат на водената през последните четири години непоследователна и волунтаристична политика, днес страната се намира в дълбока институционална криза, икономическа депресия и задълбочаващ се дезинтегритет в обществото. Наложената и доминираща обществено-политическа, социална и институционална конфронтация поставя под заплаха самите устои на държавността и демокрацията. Тези процеси се подсилват от формираните негативни социално-икономически тенденции – стагнираща стопанска и инвестиционна активност, обезсърчено предприемачество, изтощени резерви и нарастващи дългове, както в публичния, така и в корпоративния сектори, бързо растяща безработица и влошаване на нейната структура, разширяваща се бедност и набираща скорост нова емиграционна вълна.

Днес страната се нуждае от спешни мерки за стабилизация и полагане на основите на един по-устойчив модел на възстановяване на икономическото развитие, от институционално укрепване и заздравяване на демократичните принципи на устройство и поведение, както и от повече солидарност в едно общество, разтърсвано от социално отчаяние и безперспективност.

Ръководени от тези потребности, ние предлагаме настоящите мерки за стабилизация и програмни намерения и полагане на основите на един бъдещ догонващ икономически растеж.

Най-неотложни са три групи стабилизационни мерки.

СТАБИЛИЗАЦИОННИ МЕРКИ

ЗА ГРАЖДАНИТЕ

- Недопускане на ново увеличение на цената на електроенергията до цялостен преглед и промяна на методиката на ценообразуване. Въвеждане на двутарифна система с по-ниски цени за определен минимум използвана електроенергия.
- Промяна в политиката на ценообразуване на лекарствата с цел овладяване на тенденцията на повишение на цените и стъпки за тяхното последващо намаление.
- Разширяване на системата за енергийно подпомагане.
- Увеличаване на размера на обезщетението за отглеждане на дете от 1 до 2 години от 240 лв на 310 лв.
- Финансово подпомагане на домакинствата с ученици, които предстои да бъдат първокласници тази есен, чрез увеличаване на еднократните целеви помощи.
- Разширяване на активните мерки на пазара на труда и разкриване на нови работни места за временна заетост, за смекчаване на ефектите от растящата безработица.
- Незабавно възстановяване на диалога със социалните партньори в рамките на Националния съвет за тристранно партньорство.
- Откритото участие на неправителствения сектор и професионалните организации при определянето на стратегическите и програмни приоритети в областта на правосъдието.

ЗА БИЗНЕСА

Незабавно преустановяване от страна на централните власти на административно-силовия натиск от рекетъорски тип върху бизнеса и „успокояване“ на стопанските среди за спечелване на инвеститорското доверие.

- Анализ и информация за всички фирми и общини, спечелили обществени поръчки (2% от фирмите са спечелили 98% от всички ОП). При съмнения за злоупотреби - ревизия. Публичност на всички договори и анекси.
- Погасяване на натрупаните задължения на държавата към бизнеса в рамките на 3 месеца.
- Отказ от практиките за използване на приходните агенции за силов натиск върху данъкоплатците. Промяна в режима на глоби и санкции и замяната им с предписания при допуснати нарушения от формален характер.
- Преглед и намаляване на държавните и ведомствени такси, особено за стартиращ бизнес.
- Ускорено разплащане от страна на държавата по изпълнени договори и своевременно възстановяване на ДДС. Разработване на график за издължаване при просрочените задължения.
- Установяване на права на данъкоплатеца да определя направленията на плащанията по единната сметка за плащане на задължения към бюджета.
- Решителни мерки срещу контрабандата и необявените вътрешно общностни доставки, като противодействие срещу нелоялната конкуренция пред българските производители.
- Стабилизиране на енергетиката и установяване на предвидимост в цените на електроенергията.
- Възстановяване на условията за износ на електроенергия за по-добро натоварване на мощностите и на въгледобива.

ЗА ДЪРЖАВНОСТТА

- Цялостен анализ и пълна ревизия на дейността във всички сфери на държавно управление и предприемане на законови мерки и действия за санкциониране на допуснатите нарушения.
- Публично оповестяване на фактите и тенденциите за икономическото и финансово състояние на страната.
- Нов модел на взаимодействие между Парламента и Правителството – редовни отчети на Правителството за изпълнение на програмата за управление, нов тип парламентарен контрол, периодично участие на министри в заседанията на съответните парламентарни комисии, задължително присъствие на министри при обсъждания на законопроекта от тяхната компетентност.
- Незабавно изпълнение на препоръките на ЕС и ПАСЕ, които имат пряко отношение към защита и гарантиране на правата и свободите на гражданите и демократичното функциониране на институциите.
- Конструктивно взаимодействие със съдебната власт за изпълнение на препоръките на ЕК в рамките на Механизма за сътрудничество и оценка, установен с Решение на ЕК от 13 декември 2006 г..
- Предприемане на незабавни мерки за овладяване и ограничаване на битовата престъпност.
- Възстановяване на баланса на функционалност и компетенции между МВР и ДАНС.
- Преустановяване на практиката на безразборно използване на СРС, чрез надежден и независим надзор върху тях.
- Ефективно инвестиране на средствата от ЕС с максимално широк обществен ефект.
- Спешно обсъждане и актуализиране на проекта за Споразумение за партньорство с ЕС за 2014-2020 г., с участие на неправителствения сектор.
- Провеждане на форум „Отговорен парламент“ с участието на граждански и браншови организации, парламентарни и извън парламентарни партии за постигане на национално съгласие за най-важните приоритети и мерки за излизане от кризата.
- Интегриране на представители на малцинствата в полицейските структури и в звената от сектора на сигурността.
- Създаване на гаранции за свободен печат и медии.
- Предприемане на спешни мерки за разкриване на корупционни практики, строг контрол и санкциониране на корупцията на всички етажи на администрацията и властта, съвместни действия на държавните органи и гражданския сектор.
- Прозрачност и достъпност до информация за работата на държавната администрация и привличане на представители на граждански сдружения при обсъждане на въпроси със значим обществен интерес.

- Гаранция срещу купен и контролиран вот, за честни избори чрез промени в изборния кодекс. Действия за активизиране на гражданското участие в изборния процес. Изпълнение на препоръките на ОССЕ за бъдещи избори.

Тези стабилизационни мерки са част от цялостния пакет програмни намерения.

ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛНИ ПРИОРИТЕТИ НА ПРАВИТЕЛСТВОТО

I. Икономическо възстановяване и насърчаване на предприемачеството

Преодоляване на негативните последици от административния рекет върху бизнеса и нормализиране на стопанската среда

- Стриктно изпълнение на принципа на 30-дневно плащане на задължения по договори от страна на държавата.
- Ефективен контрол върху сключените договори за концесии.
- Анализ на съществуващите концесионни договори и изработване на дългосрочна стратегия на държавата по отношение на природните богатства.
- Ликвидиране на контрабандните канали.
- Гаранции срещу произвола от страна на държавните органи и длъжностни лица. Правни механизми за защита на компаниите от произвол от страна на администрацията, данъчни органи и полиция.
- Равнопоставеност на фирмите и гражданите с държавните институции по отношение на икономическите дейности – министерства, агенции и общини трябва да са отговорни при неизпълнение на договори и забавяне на плащане с лихви за забава, с налагане на заповед за сметки или с прихващане на задължения на фирмите и гражданите към данъчната система.
- Реални действия по намаляване на административната тежест върху бизнеса - редуциране на лицензионните, разрешителните и одобрителните режими, въвеждане на принципа на мълчаливото съгласие, предвидимост на надзорните политики по сектори.
- Прекратяване на административния натиск и произвол чрез санкции за държавните служители, включително министри, които превишават правомощията.
- Възстановяване на добрите практики в работата на приходните агенции на основата на принципа на доброволното плащане на данъците. Замяна на повсеместните проверки с подобряване на работата на отделите за анализ и управление на риска и фокусиране на контролно-ревизионната дейност върху рисковия контингент данъкоплатци.

Координираща и регулираща роля на държавата за създаване на условия за истинска конкуренция

- Ревизия и промяна на лобистки закони, които доведоха до или предпоставиха създаване на изкуствени монополи и картелни споразумения.
- Задължителна оценка на въздействието на всички нови закони и нормативни актове, особено за оценка на тежестта върху малките и средни предприятия.
- Стимулиране на конкуренцията чрез равен достъп до пазара на кредити и обществените поръчки.
- Опростяване на процедурите за фалити и несъстоятелност с цел изчистване на пазарната среда.
- Опростяване на процедурите, засилване на прозрачността и контрола за ефективно и полезно за икономиката усвояване на европейските фондове.
- Укрепване на функционалния и административен капацитет на регулаторните органи чрез промяна на антимонополното и антитръстово законодателство.
- Повишаване на отговорността на регулаторните органи. Въвеждане на граждански надзор върху регулаторните органи.
- Нов Закон за Обществените Поръчки. Прозрачност, гарантиране на равни условия за участие и разширяване кръга от бенефициенти на обществени поръчки. Въвеждане на електронни търгове за обществените поръчки.

- Ограничаване на нелоялните търговски практики, свързани с налагане на неизгодни търговски условия от страна на търговски вериги на техни контрагенти, особено при търговията с аграрни продукти.
- Стъпки за реализация на стратегия „Произведено в България“, в съответствие с конкурентните предимства на страната. Целеви мерки за пресичане на нелоялната конкуренция на вътрешния пазар от внос и монополни практики.
- Икономизиране на външната политика и дипломатия за излизане на българските износители на пазарите на страни извън ЕС.

Координираща и регулираща роля на държавата в структуроопределящите отрасли на икономиката

Общи мерки

- Стартиране на 10 годишна програма за реиндустриализация на икономиката.
- Създаване на нови предприятия (или възстановяване) в сфери с висока добавена стойност.
- Стартиране на преговори по предоговаряне на дългосрочните договори в енергетиката, концесиите и предоставянето на комунални услуги.
- Участие на държавата в перспективни високотехнологични производства чрез апорт на активи и/или формиране на капитала на съответните търговски дружества в партньорство с иновативни компании със солидни пазарни позиции. Държавна подкрепа и финансиране на иновационно-внедрителската дейност.
- Приемане на закон за ефективен контрол на държавата по отношение на структуроопределящи предприятия, при неспазване на регулаторните рамки.
- Оценка на резултатите от приватизацията и концесиите в сектора на т. нар. естествени монополи. Въвеждане на ефективен контрол върху дейността на компаниите.
- Отговорно управление на държавните предприятия и държавната собственост с цел предотвратяване на фалити и запазване на работни места.
- Разработване на регионални планове за развитие за преодоляване на задълбочаващите се дисбаланси между различните региони в страната

Ребалансирание на енергетиката

- Развитие на Енергетиката като основен индустриален сектор, създаващ значителна добавена стойност, притежаващ гарантиран външен пазар, в който страната ни има доказани сравнителни предимства.
- Развитие на българската енергетика на основата на три приоритета-енергийна ефективност и ВЕИ, национални енергийни ресурси и ядрена енергетика.
- При потвърждаване на технико-икономическите характеристики на проекта „Белене“ и прогнозите за електропотреблението в региона и България -рестартиране на проекта с ясна финансова структура.
- Незабавни преговори с Росатом, с оглед минимизирането на последствията от иска за 2.5 млрд. лева.
- Възстановяване на доверието на гражданите в системата за регулиране на енергетиката, чрез включване на представители на гражданското общество в ДКЕВР.
- Отказ от намеса на изпълнителната власт в работата на ДКЕВР.
- Гарантиране на достъп на всички български граждани до електроснабдяване. Въвеждане на двутарифна система за ценообразуване, разширяване на системата за енергийно подпомагане.
- Възстановяване на професионалната квалификация и опита като определящи в кадровата политика в сектора.
- Цялостно финансово-икономическо ребалансирание на сектора чрез използване на други механизми за финансово подпомагане на развитието на ВЕИ и освобождаване на гражданите от тази тежест.

- Стартиране на преговори за предоговаряне на дългосрочните ангажименти за изкупуване на електрическа енергия.
- Наваксване на изоставането при въвеждането на III-ия либерализационен пакет на ЕС и предотвратяване на санкции от страна на ЕК.
- Цялостна оценка на ефекта от т.н. либерализация в сферата на естествените монополи и ясно дефиниране на правата и отговорностите на българската държава.

Устойчиво развитие на селското стопанство и насърчаване на дребните производители

- Програма за изграждане/реновиране на хидромелиоративната инфраструктура на селското стопанство;
- Насърчаване на балансираното развитие на секторите на аграрния отрасъл и производството на продукти с висока добавена стойност.
- Стимулиране на българското селскостопанско производство чрез затваряне на веригата и развитие на хранително-вкусовата промишленост.
- Субсидиране на секторите "Зеленчукопроизводство", "Трайни насаждения" и "Животновъдство" до равнището на останалите страни-членки на ЕС, използвайки инструментите по Първи стълб на ОСП и по-специално възможността за заделяне на 15% от директните плащания за специфична обвързана подкрепа за сектори със затруднения през новия програмен период 2014 -2020 г.
- Насърчаване развитието на биологичното земеделие.
- Контрол върху качеството както на храните от внос, така и на местното производство, предпазване на населението от ГМО храни и култури.
- Гъвкаво използване на интервенционните механизми на Общата селскостопанска политика в съответствие с нуждите и спецификата на българското земеделие.
- Подкрепа на дребните и средните земеделски производители чрез осигуряване на европейско финансиране на стопанства чрез осигуряване на субсидия до 1250 евро/стопанство и въвеждане на таван на субсидията до 300 хил. евро на стопанство.
- Създаване на условия за облекчен достъп на дребните земеделски производители до пазари за реализация на земеделска продукция.
- Пресичане на контрабандата на храни.
- Целево използване на Държавния поземлен фонд за стимулиране на продуктовото разнообразие и насърчаване на отглеждането на интензивни култури.

Зелена икономика

- Превръщане на екологичните предимства на страната в национален ресурс за развитие.
- Интегриране на екологичните политики, превенция на промените в климата с адаптирането им в общи политики за развитие и синергия в устойчивото развитие.
- Изграждане и развитие на нисковъглеродна икономика на природата с нови,зелени работни места и максимално повишаване на енергийната ефективност.

Туризъм

България е предпочитана туристическа дестинация. Потенциалът ѝ - културно-исторически и природни дадености, трябва да се реализира максимално като се предлагат различни видове специализирани туристически продукти, базирани на специфичните особености на различните пазари. Националната реклама ще се прецизира с цел ефективно разходване на средствата като се насочат различни послания към конкретни географски региони, възрастови групи, групи по интереси. Ще се залага на екологичните предимства, биологичните храни, минералните води, екологично щадящите атракции.

- Разработване съвместно с бизнеса на дългосрочна стратегия за развитие на отрасъла с ясно посочен ангажимент на държавата.
- Окончателно разрешаване проблемите със собствеността и държавното участие в туристическите курорти.
- Трайно уреждане на проблемите с концесионирането на плажовете с цел да се разшири използваемостта на плажната ивица.

- Осигуряване на туристическа услуга, достъпна за всички категории туристи.
- Осигуряване на диверсифицирани транспортни схеми, които да гарантират ниски цени на транспортните услуги до курортните комплекси, включително чрез нови летища.
- Ангажимент на държавата за осигуряване на по-евтин и бърз начин за издаване на български туристически визи за граждани на страни, нечленуващи в ЕС.
- Законовата и подзаконовата нормативна база да се разработва в диалог с браншовите организации с цел:
- Намаляване на административната тежест
- Стриктен контрол за качеството на предоставяните туристически услуги без да се пречи на туристите.
- Ангажимент на държавата за национална реклама с доказан ефект, съгласувана с браншовите организации и участието на националните медии.
- Съхраняване и устойчиво използване на ресурсите за развитие на екологичния туризъм; Повишаване качеството на живот и благосъстоянието на местните общности и активното им участие във формирането на политиката на развитие на екотуризма.
- Пълноценно използване на възможностите на здравния туризъм за позиционирането на България като туристическа дестинация от по-висок клас като качество и добавена стойност, като уникалност и утвърждаващи се във времето позиции чрез прилагане на международни стандарти и добри европейски практики. Въвеждане на иновации по отношение на продукти и технологии в здравния туризъм, при съхраняване и подобряване на качеството на природните, антропогенните и културните ресурси в сферата на туризма.
- Развитие на културния туризъм. Ангажимент на държавата за изграждане на инфраструктура към културно-исторически забележителности.
- Разработване на цялостна държавна политика за подготовка на кадри за туризма. Съгласуване на образователните програми и бройките студенти с нуждите на реалния бизнес. Задължителни стажове на студентите по държавна поръчка в българските туристически обекти.
- Обсъждане на управленските решения за развитие на Черноморието и планинските курорти с представители на бизнеса, общинските власти и природозащитните организации.

Модерна транспортна инфраструктура

- Развитие на транспортната инфраструктура като важен фактор на конкурентната способност на българската икономика. Транспортният сектор в България през следващите 10 години трябва да бъде основен лост за икономическото развитие на страната. Необходимо е разработване и провеждане на национална транспортна политика, основана на приемственост, ефективност и експертност.
- Стратегия за развитие на транспортния сектор в пълен синхрон с общоевропейската визия, дадена в т.нар. „Бяла книга“.
- Изграждане на модерна, балансирана и интегрирана транспортна инфраструктура по направленията на Основната и Разширената транс-европейски транспортни мрежи и националните транспортни коридори чрез разработване на ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура“ за периода 2014 - 2020 г.
- Приоритетно развитие на железопътния транспорт като евтин, достъпен, екологичен. Оздравяване на БДЖ. Оздравяване на „Български пощи“ ЕАД.
- Изработване и приемане на програма и правила за цялостна модернизация на ж.п. инфраструктурата в съответствие с директивите на ЕС. Анализ на икономическия ефект от нея и изработване на финансовата рамка за нейното постигане. Ефективно използване на европейско финансиране – МАС (многогодишно финансово споразумение, което гарантира съфинансиране на модернизацията на железопътната инфраструктура).
- Интегриране на българската ж.п. транспортна мрежа в единната европейска ж.п. структура с цел постигане на икономическа ефективност, конкурентоспособност, социална насоченост, екологични стандарти и високи нива на сигурност, водещи да икономическа интегрираност в ЕС.
- Изграждане на контейнерни терминали на пристанищата ни и международните пътни коридори.

- Осигуряване на качествени транспортни услуги на населението при по-добри социални условия, равнопоставен достъп до всички видове транспорт, сигурност, безопасност и опазване на околната среда.
- Изграждане на интегрирани системи за обществен транспорт в зоните на големите градове.
- Защита правата на пътниците в отделните видове транспорт.
- Развитие на комбиниран интермодален транспорт чрез изграждане на товарни логистични центрове, интегриращи различни видове транспорт на база политика на развитие на транспортната логистика и интелигентни транспортни системи (ITS).
- Стимулиране на диалога между държавата и общините с браншовите организации от транспортния сектор. Аутсорсинг на административни услуги на национално представени организации на транспортния бизнес.
- Очертаване на основните приоритетни инфраструктурни проекти в сектор транспорт, определящи развитието на регионите:

- Северозападен регион - модернизация на линията Видин-София, скоростен път Враца-Видин, модернизация на пристанищата във Видин и Лом, нов ГКПП Салаш-Корито.

- Черноморски регион - ускоряване завършването на Коридор №8 до Бургас и Варна (в това число автомагистрала „Черно море“), контейнерни терминали във Варна и Бургас, фериботна линия до Русия, Грузия и Турция, развитие на синя зона Черно море – Средиземно море.

- Югозападен район - приоритети са автомагистрала Струма, модернизацията на ж.п. линията София – Благоевград.

- Изграждане чрез публично-частно партньорство на нови товарни логистични центрове в София, Пловдив, Варна, Бургас и Русе.
- Внедряване на „интелигентни транспортни системи“ (ITS) в транспортната система за достигане на европейските стандарти в сектора – интегрирано приложение на информационни и телекомуникационни технологии във всички видове транспорт (електронен ТОЛ, железопътен ERTMS, електронна навигация, билети и информация по интернет, електронна товарителница и др.).

Ефективна защита на потребителите

- Гарантиране на достъп на гражданите до ел. енергия чрез въвеждане на двутарифна система на ценообразуване и разширяване на системата от енергийно подпомагане. Преглед и промени в системата за изчисляване и заплащане на потребената електрическа енергия – заплащане на реално потребени количества, а не прогнозни, възможности за разсрочено плащане, по-дълги срокове за изясняване на спорове преди прекъсване на доставката на ток.
- Промени в Закона за кредитните институции и Закона за потребителския кредит за създаване на ясни и прозрачни обективни критерии при определяне на лихвите по договори за кредит, прекратяване на възможността за едностранна и произволна промяна на лихвата от банката - кредитор по сключен договор за кредит въз основа на субективни критерии, премахване на такси, които са необосновани и допълнително оскъпяват кредита.
- Отмяна правото на банките, електроразпределителните и телекомуникационните дружества и топлофикациите да получават изпълнителни листа по кратката процедура (валидна само за държавните институции) срещу физически лица, чрез промени в заповедното производство в ГПК.
- Преразглеждане на необходимостта и статута на органите за защита на правата на гражданите и потребителите.
- Закон за личния фалит и абсолютна давност за погасяване на задължения.
- Законодателни промени за приравняване на дружествата със значително пазарно влияние - над определен брой потребители, над определен дял спечелени обществени поръчки и др., към публичните дружества относно разпоредителни сделки със значителни активи, изисквания към управителните и контролните органи и разкриване на информация.

Насърчаване на инвестициите

За насърчаване на вътрешните и външните инвестиции е необходима стабилна политическа среда, устойчиво развитие на икономиката, ясна и благоприятна данъчна рамка и спокойствие, че в нормативната основа за правенето на бизнес има приемственост и няма чести и спорни промени. Акценти ще бъдат поставени върху:

- Инвестиции във високотехнологични предприятия.
- Увеличаване на разходите за научноизследователска и развойна дейност.
- Намаляване на политическия риск и възстановяване на доверието на инвеститорите в политическата стабилност на законодателната и данъчна рамка.
- Бърз старт на големи енергийни проекти.
- Създаване на икономически и данъчни стимули за инвестиции в производства и мощности, които да са насочени към местния пазар в райони с висока безработица.
- Активна роля на държавата като инициатор и по-активен координатор на частните инвестиции. Насърчаване на местната инвестиционна активност и целенасочени усилия за привличане на чужди инвестиции.

Роля на Българска банка за развитие и облекчаване на достъпа до евтин финансов ресурс за малкия и среден бизнес

Българската банка за развитие ще се трансформира в истинска банка за развитие на българския бизнес, без да дублира ролята на търговските банки. Нейната дейност ще бъде в три основни направления: финансиране за започване на бизнес, финансиране на експорт и микрокредитиране. Ще бъдат финансирани и големи проекти на базата на съфинансиране.

- Разширяване на кредитните инструменти на Българската банка за развитие.
- Създаване на кредитни инструменти за подпомагане усвояването на еврофондовете.
- Осигуряване на евтин ресурс за МСП чрез механизмите на ББР.
- Промяна на функциите на ББР в посока на банка, работеща директно с МСП сектора и рефинансираща се на международните пазари.
- Ново допълнително капитализиране на ББР - подобно на периода 2008 г. - 2009 г. Само при голяма по обем кредитна линия може да се постигне рязко понижаване на лихвите по кредити и реално да се подкрепят малките и средните предприятия.
- Създаване на клонова мрежа. ББР в средносрочен план. Липсата на такава затруднява малките и средни предприятия, създава се междинно звено, което ненужно оскъпява дейността по кредитиране и влияе върху пазарния дял на ББР.
- Активизиране на Банката за развитие за привличане на външни финансови ресурси и облекчаване на достъпа на малки и средни предприятия до източниците за финансиране.
- По-тясна координация на Банката за развитие и Българската агенция за експортно застраховане.
- Координация на основните направления на европейските фондове за подобряване на конкурентноспособността на икономиката с активностите на Банката за развитие.
- Институционализиране на специализирани фондове към Банката за развитие за финансиране на стартиращи/рискови/ стопански инициативи и експортно ориентирани производства. Разработване на правила за участие на същите фондове в капитала на стартиращи частни компании и компании с потребност от капиталови реорганизации при определени условия и за определен срок.
- Оптимизиране на дейността на „Национален гаранционен фонд“ ЕАД.
- Създаване на Фонд за капиталови инвестиции - за финансиране на бизнес идеи с висок риск и ограничени активи, но с добра перспектива и потенциал за развитие в приоритетни за националната икономика области, което в условията на икономическа криза е необходима мярка.

Ефективност на публичните финанси

- Запазване на Валутния борд и фиксирания курс до пълното членство в Еврозоната.

- Ориентиране на фискалната политика към поддържане на широкобалансиран бюджет на консолидирана основа, които отчитат фазите на икономическия цикъл и съдействат за смекчаване и неутрализиране на евентуални макроикономически дисбаланси.
- Реалистични цели на фискалната политика. Средно и дългосрочна устойчивост на основните фискални параметри за създаване на прогнозируема инвестиционна и стопанска среда.
- Повишаване на събираемостта на бюджетните приходи. Пресичане на контрабандните канали.
- Подобряване на ефективността на публичните разходи на основата на анализи на постиганите цели от бюджетните финансираня и прилагане на програмния подход и нулевото финансиране.
- Възстановяване на процеса на фискална децентрализация, като поетапно се преотстъпват функции и ресурси от централната към местните власти.
- Дългово финансиране само на продуктивни публични разходи и на програми за подкрепа на бизнеса.

Европейски фондове – гарантиране на усвояването

- Извънредни мерки по усвояване на средствата по всички оперативни програми.
- Срочно обсъждане и актуализация на проекта за Споразумение за партньорство между Р България и ЕС, за финансовата рамка 2014-2020.
- Кризисен план за спасяване на изпълнението по проектите за пътна инфраструктура по ОП „Транспорт 2007-2013“, Лот 1 и Лот 2 на АМ „Марица“, „Кърджали-Маказа – II етап“.
- Активно включване на заинтересовани субекти от частния сектор и сектора на търговските банки в цялостния процес на управление и усвояване на европейските фондове.

Публичната администрация и административни услуги за гражданите и бизнеса

- Провеждане на комплексна административна реформа на базата на функционален анализ на институциите и общата рамка – оптимизиране на броя на административните звена.
- Съкращаване на щатове и насочване на човешки ресурс към стратегически държавни компании.
- Привличане и изграждане на високо квалифицирани специалисти в публичния сектор.
- Анализ на дейността на 136 държавни и национални агенции и разпределяне на техните отговорности по министерствата.

Въвеждане на електронно правителство, дигитална България

- Консолидиране и унифициране на електронната информация от министерства, агенции, общини.
- Техническа и финансова оптимизация на комуникационната свързаност на министерства, агенции, общини.
- Законодателни и административни промени за преминаване към електронен архив.
- Проект за покриване на страната с Интернет свързаност с безплатен (там където е възможно) достъп на публични обществени места.
- Надграждане на проект за Електронна автентификация и идентификация на граждани за използване на услуги, част от Електронното правителство. .
- Анализ и поддръжка на съществуващите компоненти и тези в процес на изграждане, част от Електронното Правителство.
- Вграждане на Електронна Идентификация в документите за самоличност. Разработване на Национален план за достъп от следващо поколение (NGA).
- Изготвяне на доклад за напредъка на изпълнението на Националната стратегия за развитие на широколентовия достъп в Р.България (2012 – 2015г.).
- Изготвяне на анализ и доклад за напредъка на изпълнение на дейностите по националната програма „Цифрова България 2015“ и тяхното актуализиране и допълване.
- Усъвършенстване на секторната законова (Закон за електронните съобщения, Закон за пощенските услуги) и подзаконова нормативна база, в резултат на взаимодействието между институциите и неправителствения сектор в рамките на Обществените съвети.

- Актуализиране на секторните политики в областта на електронните съобщения и пощенските услуги, очертаващи тенденциите и приоритетите в секторите.
- Приключване на процеса на цифрово телевизионно радиоразпръскване в Република България, което включва и снабдяване на лица със специфични социални потребности с декодиращи устройства (до 210 711 за сезон 2012/2013).

II. За повече солидарност и социална справедливост

Труд и заетост

- Интегриране на всички приоритети и мерки в управленската програма въз основа на критерия - възможност за разкриване на нове работни места.
- Стриктно спазване на трудовото законодателство и търсене на отговорност на работодатели, които го нарушават. Гарантиране на безопасни условия и охрана на труда.
- Създаване на възможност за гъвкав трудов пазар чрез въвеждане на минимална часова работна ставка и за работа на 2-3 и повече места.
- Регламентация на Европейската гаранция за младежка заетост (стаж по време на обучението, първо работно място и т.н.).
- Недопускане на дискриминационни мерки и условия за наемане на български работници в страните членки на ЕС.
- Намалването на младежката безработица чрез прилагане на т.нар. „Гаранция за младежта“ – трудовите посредници да предоставят възможност за включване в обучение или заетост, стажуване или чиракуване на безработни младежи до 4 месеца от регистрацията им в бюро по труда или след завършване на училище.
- Насърчаване на предприемачеството в аграрния сектор и селските райони за стабилизиране на местната икономика и създаване на нови работни места.
- Постигане на 250 000 нови работни места до края на управленския мандат.

Стимулиране на раждаемостта и отглеждането на деца

- Увеличаване размера на обезщетението за отглеждане на дете от 1 до 2 годишна възраст до размера на минималната работна заплата.
- Увеличаване размера на детските добавки.
- Увеличаване стимулите за отглеждането на деца с увреждания в семейна среда.
- Подкрепата за семействата с месечни помощи за деца до завършване на средно образование (до 20-годишна възраст. Целта е насърчаване на отговорното родителство, стимулиране редовното посещаване на училище от децата в задължителна училищна възраст и от 1 септември 2013 г. редовното посещаване на задължителна предучилищна подготовка.

Политика по доходите

- Повишаване на минималната работна заплата при отчитане на ръста на продуктивността на труда, инфлационните темпове и конкурентноспособността на българската икономика, с цел достигане до 450 лв. в рамките на управленския мандат.
- Увеличаване на разполагаемия доход в домакинствата чрез въвеждането на Семейното подоходно облагане през втората половина на мандата, след анализ на социалните и фискални ефекти.
- Оценка на нормите на печалби и нивото на заплащане на труда в някои сектори на икономиката и преговори чрез механизмите на тристранното сътрудничество.

Образование и квалификация

- Срочни мерки за създаване на среда, насърчаваща качествен учебен процес. Стандарти, нови учебни планове, програми, учебници.
- Обвързване на финансирането на държавните висши училища с оценка на качеството на обучение и на изследователската работа в тях и с практическата реализация на подготвяните кадри.

- Държавно съфинансиране на програми, обезпечавачи първо работно място за завършили висшето си образование.
- Реформиране на професионалното образование в съответствие с изискванията на пазара на труда и приоритетите на държавата за развитие на икономиката.
- Усъвършенстване на системата на делегираните бюджети в образованието чрез въвеждането на т.нар. добавена стойност на обучението в основните и средните училища. Въвеждане на допълнителни фактори за оценяване на развитието на учебния процес. С въвеждането на тази система, финансирането на училищата ще бъде в зависимост от приноса им за развитието на учениците.
- Реформиране на професионалното образование в съответствие с изискванията на пазара на труда и приоритетите на държавата за развитие на икономиката. - в проекта на ЗИД на ЗПОО се предвиждат текстове, свързани с привеждане на закона в съответствие с очакванията на обществото за повишаване качеството на професионалното образование и обучение, за постигане равенство на възможностите за професионална квалификация и реализация на пазара на труда, за осигуряване възможност за професионално обучение през целия живот, за засилване участието и отговорностите на всички заинтересовани страни, за осигуряване на кадри с необходимата за икономиката квалификация, за модернизиране на националната система за ПОО чрез прилагане на европейските политики и инструменти. Конкретни мерки:

1. Въвеждане на нови гъвкави пътеки за придобиване на професионална квалификация - възможност за организиране на обучение чрез работа (дуално обучение) като форма на партньорство между професионална гимназия и работодател, която съчетава обучение в реална работна среда под ръководството на наставник чрез наемане на работа в предприятие и обучение в професионална гимназия.
2. Въвеждане на модулна организация на професионалната подготовка – за постигане на единство между теоретичното и практическото обучение с приоритет на учебната и производствената практика.
3. Въвеждане на Списък на защитените от държавата професии – с цел осигуряване на необходимите кадри за стратегически за страната отрасли на икономиката.
4. Осигуряване на качество на професионалната подготовка.
5. Изграждане на система за валидиране на компетентности.
6. Изграждане на система за кариерно ориентиране чрез функциониращи регионални и училищни центрове за кариерно ориентиране и чрез национална информационно-търсеща система за ориентиране с инструментариум за диагностика и консултиране. Основната цел на кариерното ориентиране е да се избегне създаването на т.нар. „интелигентни безработни“, чиито процент, според последните изследвания на Евростат, се увеличава.
7. Осигуряване на професионална подготовка на лица със специални образователни потребности – за интегриране на ученици със специални образователни потребности в паралелки за придобиване на професионално образование и обучение и създаване на условия за професионално обучение на възрастни със специални образователни потребности.
8. Въвеждане на кредитна система в професионалното образование и обучение за натрупване и трансфер на придобити резултати от учене.
9. Засилване включването на работодателите и синдикалните организации в системата на професионалното образование.

- Мерки за връщане на доверието към българския учител и запазване на неговият личен, а и на образователната институция авторитет:
1. Осигуряване на стаж на над 60 000 студента и над 40 000 ученика
  2. Планиране на мерки и дейности за намаляване на дела на отпадналите ученици под 11% до 2020 г.
  3. Повишаване квалификацията на учителите, чрез непрекъснато обучение и усъвършенстване на уменията.
  4. Мерки за по-високо заплащане, чрез кариерно израстване на учителите, обвързано с добавената стойност на обучението.

- Обвързване на финансирането на държавните висши училища с практическата реализация на подготвяните кадри - ежегодно увеличаване на тежестта на финансирането на държавните висши училища в зависимост от оценка за качество на обучението и реализация на завършилите студенти. Повишаване на стимулите за държавните висши училища за подобряване на качеството на висшето образование и усилване на връзката му с потребностите на икономиката. Предвиждат и промени в Закона за академичния състав, които ще включват изработване на държавни стандарти за получаването на степени и звания, без това да наруши автономията на висшите училища.
- Насърчаване на двигателната активност и практикуването на спорт и со-циален туризъм от гражданите като фактор за подобряване на общест-веното здраве и създаване на условия за развитие на спорта за всички.
- Създаване на условия за развитие на талантливите спортисти и утвърж-даване на елитния спорт като средство за повишаване националния престиж на Република България

Подкрепа на възрастните хора

- Спиране увеличаването на изискуемия за пенсиониране осигурителен стаж и възраст и въвеждането на гъвкави условия за пенсиониране при недостиг на 2 години осигурителен стаж и/или възраст,след консултации със социалните партньори.
- Възстановяване на швейцарското правило за индексирание на пенсиите от 2014 г.
- Постепенно установяване на трайно съотношение (1/10) между минималния и максималния осигурителен доход, с оглед подобряване приходите, повишаване интереса на осигурените лица с по-високи доходи и установяване на естествен автоматизъм при определяне максималния размер на пенсията.

Мерки за интеграция на хора с увреждания

- Усъвършенстване процедурата по освидетелстване на трайна неработоспособност.
- Социалните плащания да се обвържат към Линията на бедността, вместо досегашното съотнасяне към Гарантирания минимален доход.
- Да не се допуска проектиране, въвеждане в експлоатация или започване на ново строителство, както и основен ремонт без проект, отговарящ на изискванията за достъпна среда.

Разширяване на достъпа до здравеопазване

- Широка обществена дискусия за насоките на реформа на системата на здравеопазване, която да гарантира на всеки гражданин нова и надеждна система на здравно осигуряване, достъп до качествена медицинска помощ и медицинско обслужване при условия и по ред, определен със закон.
- Въвеждане на единна интегрирана информационна система на електронно здравеопазване с цел пълна прозрачност и ефективно използване на финансовия ресурс.
- Рационализиране на системите за финансово управление и контрол в здравеопазването.
- Укрепване и модернизиране на системата на Спешната помощ,съпроводено с разширявана на територията на общини без лечебни заведения. Инкриминиране на нападения срещу медицински специалисти.
- Подкрепа за държавните и общински лечебни заведения в по-малките и отдалечени населени места.
- Специално внимание към майчиното,детското и училищното здравеопазване.
- Намаляване на потребителска такса за пенсионери в размер на 1 лев.
- Улесняване на специализацията на лекарите.
- Преориентиране на здравната система към профилактика и предотвратяване на социалнозначимите заболявания.

Развитие на културата

- Възстановяване и стабилизиране на културния статус чрез:

1. Завършване работата по Националната стратегия за култура съвместно с творческите съюзи, професионалните и неправителствените организации в областта на културата и изкуството.
  2. Решаване на проблеми със собствеността, реставрацията и консервацията на знакови храмове на БПЦ, свързани с българската история и богослужебния цикъл, в това число, съвместно със Столична община и други министерства, окончателно уреждане на собствеността (актуване) на Храм-паметник „Св. Александър Невски“, „Св. София“ и други църкви и манастири.
  3. Координиране и участие в програмите за възстановяване на паметници на културата на традиционни за страната деноминации, при спазване на високи естетически и канонични норми и на действащото законодателство.
  4. Оптимизиране на процеса за провеждане на аварийни археологически разкопки по трасета на магистрали, пътища и др., с цел заснемане и опис на находките без спиране на ключови за държавата транспортни, инфраструктурни и други проекти. Инициране на междуведомствена работна група (съвместно с МРРБ, МФ, МОСВ и др.), която да решава възникващите проблеми в оперативен порядък.
  5. Изработване на концепция за „екология“ на межкултурния диалог, промяна на визията за ролята на малцинствата в съвременното демократично европейско общество.
- Демократизиране и прозрачност на управлението на културните институции и субсидирането (финансирането) на културата чрез:
    1. Широко обществено обсъждане при изработване на приоритети за работа със структурните фондове на ЕС с оглед реализация на проекти хармонично покриващи всички сектори на културната сфера.
    2. Конструирание на Обществен съвет към Министерство на културата.
    3. Среци със експертно - обществените съвети с Министерството по творчески направления – анализ на ситуацията и систематизация на проблемите.
    4. Въвеждането на мандатност и времеви лимит за ръководния и техническия състав на културните центрове в чужбина. Изменения и допълнения на Наредбата за провеждане на конкурси за директори на културни институти.
    5. Експертен дебат с творчески съюзи, професионални и неправителствени организации с последващо широко обществено обсъждане на целесъобразността от възстановяване на Центровете по изкуства при Министерство на културата.
    6. Доразвиване на концепциите за „Музей на съвременното изкуство“ и „Музей на тоталитарното изкуство“.
    7. Изработване на структурата и експозиционните измерения на Националния музеен комплекс. Завършване на комплекса и отваряне на новия музей за посетители.
    8. Приоритетно включване на Националния музеен комплекс за довършително финансиране в следващия програмен период.
    9. Установяване на ефективно сътрудничество с Асоциацията за фасилити мениджмънт с оглед по-ефикасни ремонти и експлоатация на сградния фонд в областта на културата.
    10. Организиране на сесии за финансово подпомагане на творчески проекти в областта на всички видове изкуства.
  - Разнообразяване и разширяване на формите за подпомагането на творците и творческата дейност чрез:
    1. Преглед на ефективността на Методиката за финансиране на сценичните изкуства съвместно с творческите съюзи, професионалните и неправителствените организации в областта на изкуството и културата, с цел избягване на констатирани в годините на въвеждането ѝ несъвършенства.
    2. Присъединяване към Декларацията за достъп до култура на младите хора, иницирана от Българската асоциация на работодателите в областта на културата (БАРОК) и Българската асоциация на младежките работници (БАМРА).
    3. „Младежки инициативи“ - целеви програми за подкрепа на дейности и проекти създадени от млади творци във всички области на изкуствата.
    4. Намаляване на тарифите на износ на художествени произведения – промени в Тарифата за таксите, които събират музеите, Националния институт за недвижимо културно

наследство и националната библиотека „Св.Св. Кирил и Методий“ за извършване на услуги и за издаване на документи и дубликати".

5. Промени в закона за Авторското право и сродните му права и Закона за меценатството.
6. Подписване на Спогодба между правителствата на Р.България и Австрия за сътрудничество в областта на културата, образованието и науката.
7. Подписване на Меморандум за разбирателство между правителството на Р.България и правителството на САЩ относно налагането на ограничения върху вноса на категории археологически и църковно-етноложки материали от България.

Път към стабилизация и развитие

Реализацията на тези програмни управленски намерения ще доведе до стабилизация на обществено-икономическата ситуация в страната и ще отвори път за по-нататъшно изграждане на една по-конкурентна икономика и по-солидни възможности на държавата да води активни социални политики. Във времеви аспект, намеренията и мерките изискват 18-месечен хоризонт, който включва един пълен фискален /бюджетен/ период. Разбира се, пълното прилагане и особено, позитивните резултати при част от мерките имат средно- и дългосрочни очертания.

Програмните управленски намерения са разработени на база на съществуващата публична информация за финансовото и икономическо състояние на страната. При наличие на скрити дефицити и задължения в публичния сектор прилагането на част от мерките с финансово изражение ще се затрудни, а ефектите ще се разтеглят във времето.

Неизменно условие за успешното прилагане на представените мерки от цялостната управленска програма е наличие на начален толеранс от страна на политическите сили, социално-икономическите партньори, гражданските сдружения и всички, които имат отношение към пътя на развитие на нашата страна. Екипът, подготвил програмните насоки, остава отворен за диалог, както при утвърждаване на същите, така и по всяко време в хода на тяхното изпълнение.

Благодарност за всички, които участваха в съставянето на програмните намерения с коментари, съвети и предложения, както и към всички бъдещи конструктивни партньори.